

İSTANBUL SERİRİYATI

Sahibi : Dr. Mazhar Osman Uzman

AYLIK TIB
MECMUASI

Adres : İstanbul, Cağaloğlu 23

Ayın akisleri

Mazhar Uzman

— Memleket terakki ve medeniyet yolunda süratle yürüyor, koşuyor. Onbeş senelik Cümhuriyet devresinde yaptığımız, becerdiğimiz işleri düşündükçe insanın içi içine sığmıyor. Dün yayı görmüş, medenî memleketlerin terakkisine imrene imrene ömür geçirmiş bizim gibi adamlar bunu hayran ve takdirle yadetmekten başka ne yapabilir. Avrupada otuz kırk senedir yerleşmiş meslekdaşlarımızdan bir zat son senelerde vatanına dönmüştü. Onu Avrupada iken bir çok arkadaşlarımız gibi ben de görüyordum. Dilim döndüğü kadar memleketin terakkisinden bahsediyordum. Aynı şeyleri diğerlerinden de işittiği için bu söylediklerimizden çok memnun oluyordu ; Meşrutiyet devresinde sukutu hayale, ümitsizliğe düşmüş ve bedbinliği adeta şıar edinmiş bir nesilden ümitbaş bu sözleri işittikçe çok hoşlanıyordu. Nihayet dayanamadı. Hayatını pekâlâ kazandığı Avrupayı büsbütün bıraktı, memleketine döndü. İstanbulu gördü, Ankarayı boyladı... Üç devirde de meyus ve nevmit konuştuğunu gördüğüm arkadaşım bu defa büsbütün değişmişti ... «Azizim hayretler içinde kaldım... Ne hızlı yürüdü, ne ilerleyiş... Anlatıyorsunuz !... Muhayyelemin alamıyacağından fazlasını gördüm... Çöl ortasında yepeni, en modern kusursuz bir şehir... Her şeyi düşünülmüş, her şeyi yapılmış, hem pek iyi yapılmış... En kusursuz bir belediye, en yüksek

ve emsalsiz müesseseler... Ölmeden memlekette bu feyzi görmek ne bahtiyork !... Artık inandım, vatan ve millet kurtuldu ... Biz de dünyanın ön sınıfında yürüyen insanlarla yanyana yürüyeceğiz, onlara pek yakında yetişeceğiz...» diyordu.

— Hele köylünün ve halkın minnettarlığı... Doktorluk yüzünden halkın her tabakasile temastayız. Bu boynu büyük ahalinin otuz dört senedir mahremi esasi, derd ortağıyız ! Kimseye söyleyemeyecekleri şeyleri bize açarlar, dertlerini, ıztıraplarını bize dökerler... Rubî hastalıklarını anlamak için sualler sorarız. O sırada içtimai elemlerini de soruşturmadan geçemeyiz.. sınırlarını elemlerini değeriz, çoğunu seneden seneye görürüz. Her zaman içini çekerek yeislerini gizlemeğe çalışan bu adamları bu gün sevinç gözyaşları dökmeden dinlemek kabil değil... Kimi yolların güzelliğinden, kimi halkın gündün güne artan refahından, memleketlerinde yapılan modern evleri, mektepleri, mekteplere verilen ehemmiyeti minnettarlıkla anıyorlar, kimi eskiden ahırımızın damından girerler hayvanlarımızı aşırırlardı, bugün evlerimizi kilitlemeğe lüzum görmüyoruz, ne sarkıntılık, ne hırsızlık... Canımız da malımızda emniyette... On para dışarıdan borç almadan, dünyanın bu en sıkıntılı zamanında her cihetten memleketi yükseltiş... En mürteci ruhular, en kalın kafalılar bile aşkolsun, Allah razı olsun demeye mecbur oluyorlar tarzında hasbihalde bulunuyorlar.

—Memleketin her köşesinde gün geçmiyor ki

bir fabrika, bir banka, bir demir yolu açılmasın Bir Bursalı hastamızı anlatıyordu : Akşam olunca fabrikalar tatil ediliyor, akın akın binlerce amelenin evlerine döndüğü yok mu ?.. Bir vakit ıssız, sessiz sokaklarımızı Beyoğlanun İstiklâl caddesinin civevsiz zamanından farksız ...

Beş sene evvel Bursada *Prof. Veygand* la gitmiştik. Bursadaki doktor arkadaşlarımız ecebî hocaya ellerinden gelen ikramı esirgemediler, zavallılar Çekirge Palas denilen eski han bozması binaya utana sıkıla bizi yerleştirdiler. Büyük yemek sofrası kurulmuş, üzeri hüsnü tabiate uygun tarzda süslenmişti. İlkbahar olmasına rağmen hava çok soğuktu. Buz gibi antrede yemek yemek zaruri idi. Yemek yerken dizlerimiz pek üşümüyordu. Bu sıcaklığın nereden geldiğini anladım, aziz meslektaşlarımın bu nezaketlerine, inceliklerine hayran oldum. Masanın altını mangallarla doldurmuşlardı. *Veygand* radyatörleri görülmeyen salonda, hararetin nereden ve nasıl geldiğini hissetmeksizin yemek yedi... Arkadaşlarla konuştu... Buraya kadarı iyi... sonra.. Yemekten sonra yukarıya çıktık, hocaya en güzel odayı ikram ettik. İhtiyarın odasında bir karyola vardı, yatakları temizdi. Lâkin bir laboratuvar yoktu... Nerede yüzünü ayaklarını yıkayacak, nereye defi hacet edecekti, nasıl traş olacaktı. Oteleiye bu noksanı hatırlattık, çabuk çare bul dedik. Çaresini bulmuştu, tenekeden musluklu bir köy kahvehanesi matanını sırtına yüklenmiş getirdi. Ecebiden özür diledik, belki kurunu ulûdan kalma bu iptidâî lavaboyu odasına koyduktu. Benim yattığım oda daha enteressandı... Nilüfer dersine nazırdı. Mehtapta Çekirgelerden Nilüferin inhinalarını, o güzel gümtüş kuşağı seyretmek kadar hoş bir şey olur mu ?... Pencereye yaklaştım, pençere değildi, baştan aşağı candan iki kanatlı birkapıydı.. Kapıyı açtım, balkona çıkmak istedim. Lâkin kanadı açar açmaz mütbiş bir ürküntü ile geri çekildim. Meğer o bal-

kon kapısı değilmiş, peçere imiş, boş bulnup bir adım atmış olsaydım iki kat binadan taş kaldırıma paldır küldür düşecektim ... Hele o bin hasiyetli hamamlarında yatacak, yemek yiyecek yer bulmak imkânsızdı... Şimdi de gidiniz. Çelikpalasa yerleşiniz. Dünyanın en modern ve konforlü bir otelinde istediğiniz gibi istirahat ediniz, banyonuzu alınız, keyif sürünüz. Diğer oteller de yüz kızartmayacak dereceye gelmiş ?

— Hükûmst bir taraftan Bursa kaplıcalarını ihyaya başladı, diğer taraftan Yalovayı mükemmel bir şuşehri haline sokmağa çalışıyor. Pek yakında Bursa ile Yalova arasındaki yol da tamamen asfalt olacak... Yalovaya gayet güzel bir otel daha yapıldı, pek muhterem ve pek uğurlu Atatürkümüzün elile açıldı ve otelin ilk misafiri zatı samileri oldu... Hükûmet Yalova kaplıcalarının yanındaki araziye imar etmek için musip bir tedbir düşündü, kanun halinde meclise teklif etti. İsteyene Yalova civarında bedava arazi verecek... Sade muayyen bir zamanda üzerine bina yaptırmak şartile... Bu suretle pansiyonculuk hayatı dirilecek, bütçesi pek hafif olanlar da Yalova kaplıcalarından istifade edebilecek ... Tıpkı Vişi, Karlsbat gibi bir su şehri meydana gelecek... Bu gün pazardan pazara kırk elli ziyaretçi gören Yalovada bir kaç sene sonra bir şehir kalabalığı olacak... Su tedavisine ihtiyacı olmayanlar, geliri az esnaf ve memur takımından bile olsa dinlenmeğe buraya gelecek... Yalovaya, Floryaya ve emsaline sarf olunan para bire on getirir. Bunları israf ve lüks saymak işe akıl ermemektendir. Medeniyet ilerledikçe ihtiyaç artar. Medeni hayat bir lokma bir ekmek değildir. İnsan iyi yaşamak için çok çalışmağa ve çok kazanmağa mecbur olur, bugün kimse radyo, sinema, tiyatro, musiki fuzuli şeyler... diyemez.

İnsanların medeniyetten beklediği şeylerden biri, belki en muhimmi konfordur. Bugünün halkı

eski evlerini bırakıyor, konforlu hizmeti kolay yeni apartmanlara koşuyor. Eskiden atlı tramvay bir buçuk milyon halka kâfi gelirken bugün elektrikli tramvaylar, otobüsler, otomobiller sekiz yüz bin kişiye az geliyor. Yer altlarında metrolar, asma köprüler, Rumeli ile Anadolunun karşılıklı iskeleleri arasında azamî on dakikada bir vapurlar, feribotlar istiyorlar. Memlekette medeniyet eserleri bunlardır. Yirmi otuz sene evvel parke kaldırımlı bir tek sokağımızla öğünlüydük. Bugün ondan utanıyoruz. Geniş sokaklar, asfalt kaldırımlar istiyoruz. Eskiden Kâğıthanede ; Veli efendi çayırında toz toprak içinde tatil günü geçirmediği eğlenti sayardık. Bugün her sokak başında park lazım diyoruz. Öyle olmadığı için de sinirlenip duruyoruz.

Evlerimizden yükük kalktı, yer yatakları kalktı, nihale üzsrine sofa kurmak, tepsi üzerinde bir kaba parmak veya çatal sokarak yemek yemek adeti unutuldu. En fakir evde bile bir masr üzerinde, ayrı tabaklarda yemek yeniyor, biraz refaha eren herşeyden evvel evine bir banyo yaptırıyor, çarşı hamamları daha mahdut halka kalıyor. Bugünün insanları hizmetçilerini bile karyolade yatırıyorlar, Herkes hava gazının, elektriğin, telefonun hizmetine susamış... Evine bunları alamıyanlar hüsrânını çekiyor, mütehasir bir ömür geçiriyor... Bu günkü köylünün aradığı konfor eski zamanın krallarında bile yok...

Öyle değil mi ? Haşmetile dünyaya sığmayan o koca Fransa krallarının saraylarına gidiniz, emsalsiz bir mimari, koca koca salonlar... etrafınıza bakınıyorsanız, bu koca salonlar şu avizelere takılan mumlarla aydınlanmış. Lâkin şu mini mini şömineler bu koca salonları nasıl ısıtıyordu. Okmeydanında mangal yakmağa benzer şeyler... İşte o zamanın kralları, prensleri bu soğuk odalarda kadife elbiselerin, samur kürklerin sıcaklığıle ıktifa ederlermiş. Bugün kaloriferli bir evin her tarafa müsavi surette ya-

yılmış ılık hararetine benzer mi?... Şimdi üç odalı bir apartmanda bile güzel bir banyo var, bu krallar nerede yıkaniyordu. Vakıa içlerinde doğduğu vakit vafiz suyle yıkanan ve bu temizliğile evleninceye kadar ıktifa edenler var...

Medeniyette halkın giyiniği de öyle... İnsanlar haricî kıyafetlerine herşeyden ziyade ehemmiyet vermeğe mecburdur. Temiz giyinecek, yırtık ve kirli olmayacak... İşte bu kadar namütenahi ihtiyaçlar medenî hayatı güçleştiriyor, lâkin bu güçlük çalışmağa, ilerlemeğe teşvik ediyor. Temiz yaşamamın, iyi yaşamamın zevkini, lüzumunu duymalıyız...

— Bu ay Üniversitemizde yeni canlılık var. Tıp Fakültesi ilk mecmuasını çıkardı. Cerrahpaşa hastanesinde de göz pavyonunun temeltaşı atıldı. Lâkin yeni Üniversitenin üç senedir temenni ettiği ve tabibine muvaffak olamadığı bir arzusunun bu seneden itibaren ısıf edileceğini duyuyoruz. Asistanların miktarını arttırmak, mektepten yeni çıkanlardan pek çok genci mecburî hizmetten muaf tutmak, asistanlıkla alkoyamak... Bu usul vasi miyasta tatbik edildiği vakit Üniversitemiz başka bir küşayışe mazhar olacaktır.

Memleket fedakârlık etti, yeni Üniversite açtı, bir ikişisini de Ankarada açıyor, belki yakın bir yarıda Vanda da bir Üniversitemiz olacak... Yeni hayata giren bir milletiz, yeni teşekkül eden bir hükümetiz. Pek haklı olarak Garbın erbabı ihtisasından istifade edecegiz. Biz değil, en mütemeddin ve müterakki milletler bile kendilerinde yüzlerce mütehasis olduğu halde icabında daha iyisini başka memleketten getiriyorlar. Binyaenaleyh eni teşekkül eden ilim müesseselerine bir Garb ruhu nefhetmeği musip görmemek makul değildir. Lâkin bu hocalardan beklenen yalnız şakırtlere dersbane dersi vermek veya hasta başında laboratuvarında derslerini amelî göstermek değildir. Onların yük-

sek ilimlerinden talebeden ziyade istifade edecek kürsülerin müstakbel namzetleri doçentler ve asistanlardır. Bu muhterem hocaların etrafında çok çok doçent, her birinin etrafında düzinelere asistan toplamalıyız. Doçentler, asistanlar senelerce bu üstatlarla beraber çalışır, çalışmanın yolunu öğrenir, yeni birşey nasıl yaradılacağını anlarsa o zaman biz de ilmi hayatı iyiden iyiye kavramış oluruz. Bu güne kadar memleket her şeyden evvel çıkan genç doktorları hekimsiz kazalara göndermeğe mecburdu. Şimdi o ihtiyaç kalmamıştır, Bu gün artık hekimsiz kazamız yoktur. Binaenaleyh bugüne kadar keyfiyetten ziyade kemmivete ehemmiyet vermek lâzımdı. Mademki bu gün o ihtiyaçtan uzaklaştık. Artık talebenin içinde pek iyi yetişenleri asistan ayırmalıyız. Askeri hekimlerden, yurttan yetişenlerden bir çok gençleri adeta birer şubeye memur etmeliyiz. Senelerce daha çalışsınlar. Temyaüz edenler kariyer akademige girsinler, doçent olsunlar, bir kısmı da daha derin bilgi ile adedi günden güne çoğalan hastanelerimizde, dispanserlerimizde yüksek ihtisaslarından muhitlerini istifade ettirsinler.

Üniversitenin hayatı dediğimiz bu asistanlık meselesini hükümetin ehemmiyetle karşıladığını görerek bahtiyar oluyoruz.

— Bakırköy hastanesi onuncu senesini bitirmiştir. Müessesе bugün resmen bin sekiz yüz yataklıdır, lakin mevcudu iki bin yüze balig olmuştur. Fevkalâde ihtiyaç karşısında on senedir iktisadi buhran zamanında memlekete azami hizmet eden müesseseye hükümet her sene yeni yeni pavyonlar ilâve etmektedir. Şimdi lâabrostuvarları, dersaneleri olan bir merkez dairesi ile ayrıca iki katlı bir pavyon daha yapılmaya başlanmıştır. Gelecek seneye mükemmel modern bir mutbah, bir morg, bir çamaşırhane daha yapılacaktır. Bu müessenenin kadrosu iki binden fazlaya arttırılmaması, Bu sene manisa ve

elâziz bimarhanelerini beş yüz yatağa çıkarılması düşünülmektedir. Her sahada şayanışükran bin inkişafa mazhar olan Cümhuriyetin en feyizli bir terakki alanı da sıhhiye işleridir. Hükümetin sıhhat işlerinde gösterdiği fevkalâdelikle nekadar iftihar etmek azdır. Memleketin her köşesinde yeniden yeniye hastaneler açılacağını ümit ediyoruz, ve görüyoruz...

— Dispanserlerden, ısıtma, frengi, trahoma mücadelelerinden memleket çok müstefit oldu. Nüfusumuzun başına belâ kesilen bu dört afetin tahribatını biliriz. Ciddî mücadelenin güzel neticelerini gördük. Halkın bu hastalıkları anlayışı, hekimlikten fayda görüşü, hekimliğe inancı en büyükk kazanımızdır. Hekimliğin vazifesini natia, iktisat işleri kolaylaştırır. Yollar ne kadar çok ve iyi olursa okadar kolay hekimlik yapılır, halk afiyetini kolaylıkla arar. Keza parası olan halk da daha ziyade yiyeceğine, evine, sıhhatine itina eder. Hekim ve hoca azlığında yol bile ve para olduktan sonra akla gelen başka çarelere de tevessül olunur. Almanyada vaktile mektep hocaları pek kıtı. Her köye bir hoca gönderilemiyordu, ondan maada mektep binası da yoktu, bir kaç köyün çocuğunu bir köyde toplayacak bina da yoktu, Hem de olsa da ne çıkar. Bilhassa bizim memleket gibi köyleri birbirinden uzak, yolları daha henüz düzelmiş, hele babasının çiftçiliğine yardım etmesi zaruri yerlerde yağmurda karda bir çocuk bir köyden diğer köye nasıl gönderilir, gönderildiği vakitte yorgun, ıslak ne zaman mektebe yetişir, ne zaman okur, ne zaman köyüne advet eder. Almanlar o zaman bir şey yapmışlardı. çocuklar mektebe gideceğine mektep çocuklara gitsin. Yani hocalara birer altı veya bisiklet vermişler ayda sıra ile beşgün bir köyde, beş gün diğer köyde olmak üzere bir hoca en aşağı altı köy çocuğuna yetişebiliyor. Çocuk beş gün sabahtan akşama kadar hoca ile çalışıyor, öğreniyor, diğer yirmi beş gününü babasına yar-

dımla geçiriyor. Çocuklar yorulmadan, hayatları tehlikeye girmeden, mektep binası olmaksızın herhangi bir köy evinde ayda beş gün çalışarak iptidai tahsillerini yapıyorlardı. Hoca çoğaldıkça bir koca altı köyle uğraşacakına dört, iki köyle uğraşmağa başlamıştı. Hekimlikte de aynı şey yapılabilir. Küçük sıhhiye memurlarımız çok iyi yetişiyor, kemali fahr ile iştiriyoruz ki memleketin her yerinde halk küçük sıhhiye memurlarımızın yardımından çok memnundur. Biraz varlık hiç yoktan çok iyidir. Küçük sıhhiye memurları, mütetabipler, cahil yobazlar, kocakarılar elinde inim inim inleyen sıhhati umumiyenin acilen imdatlarına yetişmiştir. Fedakâr hekimlerimiz de yerine göre atla, araba ile, oto ile halkın hizmetlerine koşmaları imkânı olursa kemmi noksanımızı hissettirmezler.

— Üniversitemize yeni bir ikilili meharet geçirildi. Seririyat ve müdavati tabiye hocası *Akil Muhtar* a Fransa Tıp Akademisinde azalık taveh edildi. Milletın gözbebeği, irfanı yüksek, vicdanı yüksek arkadaşımızın bu muvaffakiyetinden hepimiz memnun ve müftehiriz. *Akil* böyle bir teveccüke lâyıktı. O Türk kekimleri içinde yalnız tıbbi cepheden fevkalâdeliğile değil, umumî kültürünün yüksekliğile de temayüz etmiştir. *Akil* dünyaya okumak, öğrenmek için gelmiş, küçük midesi dört yaşındaki bir çocuk yiyeceğile doyar, lâkin koca kafası döymak bilmez. çalışır, okur, daima yeni bir şey öğrenir.... *Akil* vatanperverliğı memleketin irfanca yükselmesinde bilir, onun için çalışır. Eski üniversitenin en büyük hocası idi, şimdiki üniversitenin de temel direğı... En iyi ders verenimiz *Akil Hoca* dır, en çok çalışmamız o ... Hayat mücadelesi haftada en aşağı on onbeş saatini, onu kliniğinden, laboratuvarından mecburen ayırıyor. Öyle olmakla beraber polikliniğı de adeta bir klinik sayı takip eder. Hastaların müşahedesini alır, kaydeder, röntgenle elektrokardiyogramla tetkik eder, kanını

ıdrarını ölçer... tərbiyesi, içtimai hayata vukufu yüksektir. Bir milleti her yerde temsil etmeğile kadir kafalı, kültürlü, emsalsiz bir sefiridir. Zaman, irfan sahasında maatteessüf otuz senede bir kaç *Akil* daha yetiştirmekte pek basis dayrandı... Üstada uzun ömürler temenni ederiz, kendisinin giydiğı şeref tacından daha yükseklerini elile yetiştirdiğı talebesinin başına koyduğı günleri görmesini dileriz.

— Fakültemizden *Igersheimer* Beynelmillel Kahirede in'ikat eden Göz Hastalıkları Kongresine hükümeti temsil etmek üzere gönderilmiştir. İnaşç Profesörü *Lovental* de Coğrafyayı Tıbbi kongresinde hükümetimizi temsil etmiştir.

Hekimlik ve Akil Hoca

M. Celâl Duru

Uzviyeti bir makineye benzetenler çoktur; keşke öyle olsaydı.. hekimlikteki bir çok güçlükleri yenmek, bir çok anlaşılamayan muammaları çözmek kolaylaşırđı.

Uzviyet hiç te bir makineye benzemez: *Alexis Carrel* «L'homme, cet in connu» eserinde, şu meşhur fare doğuran yüksek şahıkalı kitapta pek iyi mütalâa edilmiş olduğu üzere, bugün bile bildiğimiz fiziko - şimik kanunlarla uzviyet mekanizmasını izah edebilmek henüz mümkün değıldir. Asrımızın pratik terakkilerinde en iyi randımanı veren, en geniş ilerleyiş ve atlayışları temin eden *spécicalisation* keyfiyeti bütün öteki işlerde «terkibi ve sentetik» bir mahiveti haiz olduğu halde mesele hekimliğe gelince işin rengi ve künhü değışir: Uzviyeti değıştirmek, istediğı vasıflarda yeni bir insan uzviyeti yaratmak elimizde değıldir ve hiç bir zaman da bu, elimizde olmayacaktır; Hekimlik - alâ külli hal - elimizde bulunan uzviyeti daha iyi çalıştırabilmekten, bozulan yerlerini mümkün mertebe tamir ederek dayanık-

lüğünü artırmaktan ibarettir. Bu bakımla, hekimlikteki *spécialisation* tamamen «tahlil ve analitik» bir değerdedir; hekimlik «yapıcılık» sahasına bugün için girememiştir, bütün terakilerimiz «araştırma» alanındadır.

Butün «araştırma» ların bir elden idaresi mümkün olmadığı kadar bütün «buluş» ların bir kafa tarafından kavranması da kabil olmadığı için arayan hekimlerle bulunanları tatbik eden hekimler ayrı ayrı zümreler halindedirler; her arayanın mesai sahası ayrı ve mahdut olduğu gibi her tatbikcinin öğrenip bellediği «buluşlar» da mahduttur. Bu vaziyet, materyel makinecilikte de böyledir. Meselâ: bir otomobilin bilmem neresindeki bir vidayı yapan veya yerine takan ustalar başlı başına birer mütehasstırlar; onların yapışlarını veya takışlarını bir başkası daha mükemmel yapamaz. Lâkin uzviyette, haydi biz de herkesin kullandığı tabiri kullanalım, vücut makinesi (!) nde iş değişik: Herhangi bir aletimizin bozulduğunu anlamak - o da her vak'ada değil ya - mütehasstısının işi ise de bu bozulan uzvu tamir edecek veya değiştirecek olan kudret mütehasstısının bilgisi ve emeği değil, yine bizzat uzviyettir; mütehasstısının «yapıcılık» işinde rolü uzviyete yardım etmekten, daha doğrusu uzviyetin faaliyetine engel olan şeyleri ortadan kaldırmaktan ibarettir.

Bir de şurası var: Materyel makinelerde bozulan vidayı tamir ettiğiniz veya değiştirdiniz mi mesele tamamdır; makine harıl harıl işlemeğe koyulur. Fakat uzviyette bozulan bir vidanın bozukluğu sadece kendisine münhasır kalmaz, o bozukluk bütün uzviyete az çok taksim edilir; o bozukluğun tamiri halinde de uzviyette yeniden bir aksaklık belirir, yeniden bir bozukluk emareleri görülür. Taki uzviyet kendi kendine «müvazene» yi temin ettikten veya bozuk olarak çalışmada «muavaza» yı kurduktan sonradır ki «tamir» veya «selâh»

tamamlanmış olur. İşte «uzviyet» in basit bir «makine» olmayışı bundandır. Bu hale göre, faraza, gözümüz hastalandı mı yalnız gözümüzü tedaviye koşmakla meseleyi halletmiş olmaya-cağız; Bu hastalığın evveliyatını ve avakabını gözden geçirmiş olmak için bütün uzviyetimizi tetkik ettirmeğe, bütün mütehasstırların teker teker muayenesinden geçirmeğe mecbur gibiyiz değil mi?.. Vakıa işin en sağlam tarafı bu! Frenkler bu çeşit hekimliğe *Médecine en équipe* diyorlar; diyorlar, amma bunu yapabilemeğe ne zaman, ne mekân, ne de maddî imkân vardır. O halde yine gözceye gitmekle kalacağız, elverir ki bu mütehasstıs sadece kendi ihtisası dahilindeki (vida) yı tamir etmekle kalmasın, bu (vida) nın bozukluğundan ve tamerinden dolayı uzviyette vukua gelen ve gelecek olan değişiklikleri de önleyecek kudrette ve fazilette bulunsun!

Her hastalık göz hastalıkları gibi görülür bir şey olsa, yine iyi! Lâkin öyle hastalıklar vardır ki bozukluğu nerede olduğu bilinemez, insan hangi mütehasstısa müracaat icabedeceğini tayin edemez; zaten meselenin en firaklı tarafı da buradadır. O halde kendi kendimize tahmin ve intihap ettiğimiz bir mütehasstısa baş vurduğumuz vakit o mütehasstıs eğer vak'a kendisine ait ise hastaya el koymalı, kendisine ait değilse vak'anın mütehasstısına tavsiye edebilmelidir.

Görülüyor ki mesele epeyce çetrefil. herhangi bir mütehasstıs yalnız kendi bir işine ait malûmat ile iktifa etmiyerek bütün uzviyeti mütalaa ve tetkik edebilir bir kudrette olacak ne hastayı, ne de hastalığı (istismar) etmeyerek doğru yolu gösteren, hayır seven ahlâkî bir fazilette bulunacak. Bu kudret, bu fazilet mektep sıralarındaki ilk malûmat ve ilk terbiye ile temin olunamaz. Her mütehasstıs mektepten çıkar çıkmaz (hekimlik) i bırakarak (mütehasstıslık) a nefisini ve vaktini hasreder de öteki ihtisaslara

daki arayış ve buluşları takip etmezse, belki iyi para kozananlardan olabilir, lâkin hiç bir vakit iyi bir hekim, iyi bir insan olamaz.

Eskiden, malûm olduğu üzere, hastalık sebeplerini gökteki yıldızların seyir ve hareketlerinde, cinlerin ve perilerin tesir ve şelametine ararlardı. Bir müddet sonra (klinik) te essûs etti ve en sonra (lâboratuvar) vaziyeti aydınlattı. Bununla beraber (ihtisas) kliniğin yatağında bağlı, lâboratuvarın otoklavında kapalı değildir. Mûtehasıs evvelâ bir hekim, daha evvel bir insan olmak mecburiyetindedir ; bunun için de zekâsı keskin, ruhu yüksek, zevki ince, ihata ve bilgisi geniş bulunmalı.

Mûtehasıs deyince bu günkü ilim dünyası böyle anlıyor. Halbuki, faraza, şîiri, musikiyi, ekonomiyi, felsefeyi hekimlikle hiç te ilgili bulunmayan ve fakat mûtehasıs (!) geçinen kimse-ler de dünya yüzünde yok değil ! Bunlarca insan uzviyeti Ford fabrikasının bir otomob-linden farkı olmayan bir makinedir. Böylelerine baytar değil, usta değil, amele değil, açık açık (şarlatan) denilir.

**

Her kesin bildiği bu hakikatleri tekrarlamaktan maksadım *Akil Hoca* nın ilmi hüviyetini, o pek yüksek ve pek derin varlığın de-

ğerini ana hatlarla çizebilmektir. *Akil Hoca* Fransız Tıp Akademisine âza seçilmezden pek çok zaman evvel dünya hekimlerinin bu sınıfına geçmişti. Çünkü : *Prof. Dr. Akil Muhtar* — yukarıda saydığımız vasıfları en iyi bir şekilde tebarüz ettiren — en iyi bir mûtehasıs, en iyi bir hekim ve en iyi bir insandır.

Akil Hastalıkları

Mazhar Osman ın Üniversitede tedris edilen klasik kitabıdır. Akıl ve sinir hastalıklarının sebepleri, arazları, tedavileri unumi surette yazılmış, bütün bahislerde ayrı ayrı muciz bir ifade ile orijinal resimlerle tasvir edilmiştir. Beş Liradır.

Sinir Hastalıkları

Yine *Mazhar Osman* ın Avrupa ve Amerikanın en kıymetli eserlerinden iktifat ettiği resimlere ve bahsiere kendi müşahedelerini de ilâve ederek meydana getirdiği klasik iki cilttir. Şimdiye kadar yazılmış sinir eserlerinin en mûnkabı, sadesi, aynı zamanda resimle en zenginidir. Sade resimleri seyretmekle sinir hastalıkları öğrenilir. Her cildi üçer liradır.

Batural

Baturyl

Brom Potasso Salt

Brom Sodo Salt

En iyi sinir ilaçlarıdır.

ANALGINE

Eyi düşünölmüş, senelerce hastalar üzerinde tatbik edilmiş, ve en iyi fabrikaların iptidai ilâçlarile ve son derece dikkatla yapılmış bir baş ağrısı ilâcıdır yarım baş ağrısı, ense ve küçük kafa ağrısı alına ve göze musallat olan ağrılar, yüz ve diş ağrıları ANALGINE le muvaffakiyetle tedavi olunur. Omuz, sırt ve kuyruk sokumu ağrılarında ve siyatikte de çok tesirlidir. Aybaşı ağrılarını derhal keser.

Kolay alınmak için tablet ve kaşeleri yapılmıştır.

Günde üç dört tablet veya kaşe kullanılır.

Her eczahanede vardır.

Elixir Genofortine

Eczacı Şevket Nurinin noklein ve kola ile yaptığı bu müstahzar iştiha, kuvvet, tazelik hassalarını tamamen haiz bir eksirdir.

VALÉROSTABIL

Sinir hastalıklarının en müessir ilâcı olan valerian kolaylıkla alınabilecek bir müstahzar haline konmuştur. Yüz gramında üç gram entre valerian ile alkoladomant olan bu formül sinirliilerin çantalarında, ceplerinde, masaları üzerinde daima bulunmağa değer, günde üç çay kaşığından üç tatl kaşığına kadar kullanılır.

BILEYL

traitement des

STASES BILIAIRES

YEMEKLERDEN SONRA 3 - 4 ADET

LABORATOIRES FOURNIER FRÈRES

7, Rue Biscornet, PARIS (XIIe)

OPOTHÉRAPIE

COMPRIMÉS
ENDOCRISINES

CACHETS
ENDOCRISINES

AMPOULES
ENDOCRISINES

LABORATOIRES FOURNIER FRÈRES
7, Rue Biscornet, PARIS (XIIe)

POLYBROM

[Effervescent Şinasi]

Bromun potassium, sodium, ammonium, stronsium gibi dört mühim milhden karışık olarak yapılmış bir tozdur.

Stronsiumun bromla karışık verilmesi son hekimliğin pek kıymet verdiği bir meseledir. Onun için polybrom hekimlerimiz tarafından büyük bir âlâka ile karşılanmış, hiç bir müstahzarın göremediği rağbete bir kaç hafta içinde nail olmuştur.

Ultraviolet şualarile yaraların tedavisi

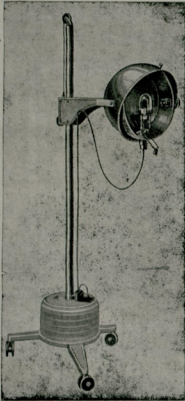
Sun'i güneşin (ORIGINAL HANAU) Kuvartz lambasının ultraviole şualarının cürumeleri öldürmek, müteaffin ve mültehip yaraları temizlemek kurutmak, temessülü iyiden iyiye tenbiye etmek, ölçülmesi kolay bir münebbih ile şifayı te'min etmek hassaları vardır.

Keza mütekayyih yaralar sun'i güneşte maruz kalırsa derhal şifaya yüz tutar ve iyileşdikden sonra da yerinde de belirsiz bir nedbe bırakır. Hatta eskiden mevcud, yerleşmiş nedbeleri bile hekim bu şua ile pek alâ iyileştirir, gergiliği azalır, katılaştık yerleri düzleşdirir, hassasiyetini ve kolaylıkla cerhiyetini tenkis eder.

Sun'i şuan tenbihi ile devranı dem süratleşir, kemik kırıkları çabuk iyileşir ve havalara değişince ağrı olmaması gibi arızalar da olmaz.

Kuvartz lambaları harb cephelerinin tedavisinde fevkalâde muvaffakiyeti ile şöhet kazanmış, bütün dünyaca şöhet ve rağbet kazanmış, her Alman hastanesinde mevcuddur, bir çok hekimlerde de vardır. Bütün bu geniş tecrübeler sun'i güneşin yaralarda hatta yanık yaralarında bile harikülâde iyi te'sir ettiğini gösteriyor. Her ameliyede, her pansıman değişişinde Kuvartz lambası da beraber bulunmalıdır.

Edebiyat için Bach'ın yanık yaraları tedavi eserine müracaat etmelidir (1,30 mark) Hanau da Sollux matbaasına müracaat etmelidir.

(Nürtefi'yer güneşinin en mühim istitbapları)

Nekahat, ameliyatlardan sonraki zafiyet, sikit, fartı taap bir hasta gece çalışmak hasebile yorgunluk, emrazı kalbiye, mübadelâtı igtidaiye hastalıkları, (nikriz, romatizma, fartı semane, evcai asabiye) yarım baş ağrısı çocuk hastalıkları, sıraca raşitizm, boğmaca, süt çocuklarının kranpaları tederrü, tetanoz hali, difteri, halâtı asabiye ve viai asabi (çocuk veya ratip el ve ayaklar, terlemeler) hays teşevvüşatı, meme başı iltihabatı, yilancık, güç iltiyam bulan yaralar, yanıklar, çıbanlar ve bir havli cilt hastalıkları, lüpüs ve bilhassa saç dökülmesi.

Medizinsche Höhensonne
Typ s 500 - original Hanau -

Prospektüsler ve izahatlar için Türkiye, umumî vekili:
I. M. Farhi - İstanbul Büyük Kınacıyan han
No. 41 - 42 müracaat.